

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044 250 30 00
www.hkr.se

**Examensarbete på avancerad nivå, 15 hp,
Grundläraresexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och
grundskolans årskurs 1-3
Termin år: HT 2020
Fakulteten för lärarutbildning**

Förstaspråket som en bro till andraspråket Flerspråkiga klassrum för alla elever

Donjeta Ahmeti

Författare

Donjeta Ahmeti

Titel

Förstaspråket som en bro till andraspråket – flerspråkiga klassrum för alla elever

Engelsk titel

First language as a bridge to the second language - multilingual classrooms for all pupils

Handledare

Anders Nilsson

Examinator

Jonas Asklund

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur verksamma svensklärare i årkurserna 1-3 ställer sig till att andraspråkselever använder sig av sitt förstaspråk i svenskundervisningen för att utveckla andraspråket. Dessutom undersöks det i studien hur de arbetar för att möjliggöra detta för andraspråkseleverna. Studien är byggd på en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer genom telefonsamtal.

Lärarna i undersökningen belyser vikten av förstaspråket för andraspråkselevens språkutveckling men nämner även att det är en utmaning. De pekar på att det ibland kan vara svårt att se vad som hjälper eleverna bäst, vilka redskap som skapar störst lärande för andraspråkselever eller hur mycket de skall använda förstaspråket i svenskundervisningen. De anser däremot att det är viktigt och en självklarhet att andraspråkselever skall ges möjlighet att använda sitt förstaspråk som en resurs i andraspråksundervisningen. De lyfter även alla olika metoder och redskap som de arbetar med för att skapa möjligheter för andraspråkselever att använda förstaspråket i undervisningen av svenska.

Ämnesord

Förstaspråk, Andraspråk, Andraspråksutveckling, Translanguaging, språklig stöttning.

Innehållsförteckning

Förord	5
1. Inledning	6
1.1 Syfte	7
1.2 Frågeställning	7
2. Begreppsförklaringar	8
3. Litteraturbakgrund	9
3.1 Förstaspråket i andraspråksutvecklingen	9
3.2 Flerspråkigheten som resurs i andraspråksutvecklingen	11
3.3 Användningen av första- och andraspråket vid läsning	14
3.4 Studiehandedning på förstaspråket	15
4. Teoretisk förankring	16
5. Metod	18
5.1 Metodval	18
5.2 Urval	18
5.3 Genomförande	20
5.4 Bearbetning av insamlade data	20
5.6 Etiska överväganden	21
6. Resultat och analys	22
6.1 Presentation av deltagarna	22
6.2 Förstaspråket är betydelsefullt	23
6.3 Olika sätt att använda alla språken på	24
6.4 Studiehandedning	26
6.5 Analys	27
7. Diskussion	30
7.1 Metoddiskussion	31

7.2 Resultatdiskussion.....	32
7.2.1 Förstaspråket är betydelsefullt.....	32
7.2.2 Olika sätt att använda alla språken på	33
7.2.3 Studiehandedning.....	35
8. Sammanfattning och slutsatser	36
8.1 Sammanfattning	36
8.2 Första slutsatsen.....	37
8.3 Andra slutsatsen.....	37
8.4 Förslag på vidare forskning	38
Referenser.....	39
Bilaga 1	42
Bilaga 2.....	43

Förord

Jag har valt att skriva studien ensam och det har inneburit att det inte har varit någon arbetsfördelning.

Jag vill tacka alla informanter som har valt att ställa upp på intervjuer och bidragit med betydelsefullt underlag för studien.

Vidare vill jag sända ett tack till min handledare för allt stöd som jag har fått under tiden som jag har skrivit studien. Jag vill även tacka kurskamrater och andra som har stöttat mig i mitt skrivande.

Utanför högskolans ramar vill jag rikta ett stort tack till familj och vänner som på olika sätt har gett mig enormt stöd under den tid som jag har utfört undersökningen och skrivit denna studie.

1. Inledning

Under de senaste åren har det svenska samhället blivit allt mer mångkulturellt och klassrummen i Sveriges skolor är det allt fler elever som är flerspråkiga, elever som har annat eller andra förstaspråk än svenska än förr (Skolinspektionen 2017). En del andraspråkselever behärskar inte andraspråket alls medan andra behärskar det till en viss del. Det har gjort att jag under min utbildning har blivit medveten om att många lärare anser att det blir problematiskt att planera och genomföra svenskundervisning som inkluderar och utvecklar andraspråkselevs språkutveckling i andraspråket. Denna uppfattning kommer från vad jag har sett och hört under mina VFU-perioder. Det kan ofta upplevas som svårt att strukturera arbetssätt som inkluderar elever som inte behärskar andraspråket samtidigt som det skall ske en språkutveckling. Dock föreskriver *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (Skolverket 2019) att undervisningen skall vara anpassad till varje elevs förutsättningar och behov. Undervisningen skall främja elevernas lärande med utgångspunkt i det som de har med sig till klassrummet. Det handlar om allt från bakgrund och erfarenheter till språk och kunskaper. För lärare innebär det att i undervisningen och andraspråksutvecklingen använda sig av de förstaspråk och kunskaper som andraspråkseleverna har med sig till skolan och undervisningen.

För att hjälpa andraspråkseleverna i deras språkutveckling är det viktigt att lärare utvecklar en större kunskap om vad flerspråkighet innebär, för att inte bara utveckla elevernas andraspråk men också förbättra elevernas förstaspråk (Gibbons 2018). I ett sociokulturellt perspektiv betraktas språket som ett redskap som hjälper oss att kommunicera, forma nya tankar och lära oss ny kunskap (Säljö 2014). Man betonar där även att vi genom kommunikation kan forma tankar och lära oss ny kunskap. Språket är därmed ett av de viktigaste redskapen vi har för att kunna kommunicera med andra och därmed även utveckla tankar och kunskaper. Därför är det viktigt att utveckla elevernas andraspråk men samtidigt ta tillvara och bevara deras förstaspråk. Svensson (2013) pekar på att andraspråkselever som inte behärskar några kunskaper i andraspråket, precis som alla andra elever i skolan måste bygga upp ett skolspråk och att det ligger på läraren att i undervisningen lyfta fram ämnesrelaterade och formella ord. Svensson anser att detta är ett problem som uppstår i klassrummen då lärare allt för ofta inte använder elevernas flerspråkighet som en resurs i klassrummet. Istället fokuserar lärare allt för mycket på

användningen av andraspråket och förstaspråket hamnar därmed i skymundan (Svensson 2013). Det medför att andraspråkseleverna inte når sin potentiella andraspråksutveckling eftersom de inte ges möjlighet att använda sitt eller sina förstaspråk. Enligt Abrahamsson och Bylund (Vetenskapsrådet 2012) kan elever ha ett, två eller fler förstaspråk. För att använda alla elevers förstaspråk som språklig stöttning och resurs i undervisningen kan translanguaging vara en pedagogisk strategi som har en positiv effekt på andraspråkselevens språkutveckling. Translanguaging innebär att eleverna får växla mellan de språk de behärskar under tiden som de utvecklar ett andraspråk. Conteh (2018) skriver även att translanguaging utvecklades som strategi för att använda två språk för undervisning och lärande under samma lektion. Han påpekar att translanguaging inte fokuserar på hur många språk eleverna kan utan hur deras språk kan användas för att utveckla ett andraspråk (Conteh 2018). Ett närliggande begrepp som ofta används i klassrummen samtidigt som translanguaging är översättning. Användningen av translanguaging och översättning samtidigt ger eleverna möjlighet att utveckla alla sina förstaspråk och andraspråket (Lewis, Jones & Baker 2012).

1.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur sex verksamma svensklärare i årskurserna 1-3 runt om i Skåne ställer sig till användandet av elevernas förstaspråk för att utveckla andraspråket samt på vilka sätt lärare tar tillvara på elevernas olika förstaspråk i svenskundervisningen. Detta utgör ett utbildningsvetenskapligt problem eftersom tidigare forskning visar att det finns ett flertal sätt att använda elevernas alla förstaspråk i undervisningen, men att det är ett underutforskat område när det gäller den svenska skolan.

1.2 Frågeställning

-Hur ställer sig dessa sex svensklärare i grundskolans årskurs 1-3 till andraspråkselevnas användande av förstaspråket i svenskundervisningen?

-På vilka sätt använder dessa sex svensklärare andraspråkselevnas olika språk i svenskundervisningen för andraspråksutveckling?

2. Begreppsförklaringar

I detta avsnitt kommer jag att presentera och förklara några begrepp som kommer användas längre fram i denna studie.

Förstaspråk

Det språk som en elev har lärt sig först genom föräldrar eller andra vårdnadshavare kallas för förstaspråk. Förstaspråket brukar även vara elevernas modersmål eftersom modersmålet i likhet med förstaspråket är det första språket som eleven tillägnat sig. Det förekommer dock att en person kan ha ett, två eller flera förstaspråk i de fall där vårdnadshavare kontinuerligt talar olika språk med barnet. (Vetenskapsrådet 2012).

Andraspråk

När elever börjar lära sig ett nytt språk efter att förstaspråket har etablerats hos individen kallas det för andraspråk. Andraspråket är det språk som eleverna inte använder mycket i hemmet med vårdnadshavare eller andra släktingar. Däremot är andraspråket i många fall majoritetsspråket som används i det samhälle som eleverna lever i. Därmed kommer andraspråkselever senare i sin utveckling att behärska andraspråket bättre än sitt eller sina förstaspråk (Vetenskapsrådet 2012).

Translanguaging

Translanguaging innebär att läraren låter elever växla mellan de språk som de behärskar för att utveckla ett andraspråk. Conteh (2018) hävdar att det viktiga inte är antalet språk en elev behärskar utan istället hur man använder dessa språk för att möjliggöra en språkutveckling. Hurst och Mona (2017) poängterar att translanguaging är en pedagogisk strategi som låter eleverna växla och använda alla sina språk i klassrummet för att främja språkutveckling. Hornberger och Link (2012) förklarar translanguaging som att elevernas alla språk ses som gynnsamma för varandra och inte som separerade enheter. Genom att eleverna uppmuntras att använda alla sina språk som resurs i undervisningen skapas det en möjlighet för språkutveckling.

Studiehandledning

Studiehandledning innebär att andraspråkselever får möjlighet att arbeta med en vuxen som kan deras förstaspråk, oftast en modersmåls lärare. Andraspråkseleverna jobbar med samma innehåll som resten av klassen i den ordinarie undervisningen men arbetar med att växla mellan det första- och andraspråket i en mindre grupp (Avery 2016).

Mediering

Mediering är ett centralt begrepp i det sociokulturella perspektivet och beskriver det faktum att människor binds till världen genom olika redskap i olika aktiviteter. Mediering kan ske indirekt via fostran och direkt via undervisningen. Mediering förklaras som ett redskap som människor använder för att skapa förståelse för omvärlden. Mediering som redskap kan vara språklig såväl som materiell. Språket är enligt det sociokulturella perspektivet ett av människans viktigaste redskap (Säljö 2016).

Scaffolding

Scaffolding kan förklaras som en tillfällig stöttning. Det som elever ännu inte klarar av skall med stöttning av en lärare planeras, genomföras och klaras av. Allteftersom eleven utvecklas och besitter kunskaper i ämnet kommer denna stöttning successivt att minska. Slutligen kommer denna stöttning att försvinna eftersom eleven klarar av det självständigt (Säljö 2016).

3. Litteraturbakgrund

I detta avsnitt kommer jag att presentera den forskning som berör andraspråkselevs förstaspråk i undervisningen. Forskningen som presenteras i detta avsnitt är några svenska och några internationella studier.

3.1 Förstaspråket i andraspråksutvecklingen

Cummins (2017) har gjort en undersökning om andraspråksutveckling i svenska skolor som berör främst nyanlända elever. Han påpekar att lärare kan stötta eleverna i deras andraspråksutveckling genom att låta eleverna använda sitt förstaspråk i undervisningen.

Att eleverna får använda sitt förstaspråk i undervisningen är ett av många sätt som lärare kan stötta elever på när det gäller utvecklingen av skolspråket, andraspråket. Cummins (2017) anser att förstaspråket hos eleverna är en positiv resurs i andraspråksutveckling och att lärare därmed skall uppmuntra eleverna använda det. Även Gibbons (2018) anser att det är viktigt att lärare tar tillvara det språk som eleverna tar med sig till skolan och uppmuntrar dem att nyttja förstaspråket.

Cummins (2017) hävdar även att andraspråkslever som visar stor språkutveckling i skolspråket, andraspråket, växlar mellan sina språk snarare än att använda något av dem mer än det andra. Han skriver dessutom att när eleverna får använda sitt första- och andraspråk samtidigt överförs kunskaperna mellan språken. När eleverna får lära sig något på sitt förstaspråk överförs den kunskapen även till deras andraspråk. När eleverna får utveckla och lära sig på sitt förstaspråk så kommer det att utveckla elevernas andraspråk och ämneskunskaper eftersom det sker en överföring av de nya kunskaperna, i både ämnen och språket. Att andraspråkslever inte har tid att se språket som ett ämne i sig när de kommer till skolan innebär enligt Gibbons (2018) att både språk och kunskaper måste utvecklas parallellt.

Cummins (2017) betonar även att det finns en risk att eleverna tappar sitt förstaspråk om det inte används och därmed även tvåspråkighetens kognitiva och kunskapsmässiga fördelar. Han anser att det bästa alternativet gällande undervisningen är den tvåspråkiga utbildningen och inte den enspråkiga. Användningen av förstaspråket stärker elevernas förstaspråk utan att ha negativa effekter på andraspråket. Det tillför istället en positiv effekt samtidigt som eleverna bevarar sina språkkunskaper i förstaspråket. Att beakta det språk och de kunskaper andraspråksleverna tar med sig till skolan är enligt Gibbons (2018) viktigt. De erfarenheter som eleverna tar med sig till skolan kommer till nytta för eleverna när de skall lära sig ett andraspråk och kunskaper på det språket. Språkutveckling är utveckling av ordförrådet, talet och skriften. För sådan språkutveckling är interaktion och dialoger med andra människor viktigt. Gibbons poängterar att andraspråkslever som inte behärskar andraspråket inte bara ska erbjudas en ordinarie undervisning, snarare krävs det att undervisningen integrerar språk och innehåll för andraspråkslevernas språk- och kunskapsutveckling. Att undervisningen integrerar språk och innehåll är viktigt eftersom andraspråkslever skall inhämta kunskap direkt när de kommer till skolan och

de har inte tid att se språket som ett ämne. Därför skall undervisningen eller uppgifterna i största möjliga mån vara riktade mot att utveckla både språk och kunskap.

På samma sätt som Cummins (2017) betonar Gibbons (2018) att andraspråkselever behöver stöttning i form av deras förstaspråk. Läraren kan låta eleverna läsa, skriva och diskutera på förstaspråket, eftersom det utan en sådan stöttning är omöjligt för elever som inte behärskar andraspråket att lösa kognitivt utmanande uppgifter. Kognitivt utmanande uppgifter lyfter Gibbons (2018) som viktiga för elevernas språkutveckling. Uppgifter med hög kognitiv utmaning och hög nivå av språklig stöttning från lärare är det bästa sättet att utveckla andraspråkselevernas andraspråk.

Vidare lyfter Gibbons betydelsen av att andraspråkselever använder alla sina språkliga resurser vid produktionen av eller interaktionen med texter. Hon betonar även hur viktigt andraspråkselevernas förstaspråk är när de skall börja läsa på andraspråket. Det är svårt för de elever som fortfarande lär sig andraspråket att läsa och förstå innebörden av det som de läst. Det kan dessutom uppstå obekanta situationer i texter som andraspråkselever inte har stött på tidigare och det gör innehållet i texten svårt att förstå. Det är viktigt att stötta eleverna innan läsningen eftersom det hjälper dem i deras språkutveckling. Sådan stöttning kan vara att låta eleverna läsa texten på deras förstaspråk innan de läser texten på andraspråket. När eleverna läser texten på förstaspråket blir det enklare för dem att förstå det obekanta i texterna när de sedan läser texten i andraspråket.

3.2 Flerspråkigheten som resurs i andraspråksutvecklingen

När elever lär sig ett nytt språk eller kommunicerar med andra i sin omgivning använder eleverna fler än ett språk (Fielding 2016). I sin studie, som utgår från två australienska skolor och elever i åldern fem till åtta år, betonar hon hur viktigt det är använda de erfarenheter och kunskaper som eleverna har med sig till skolan. Att låta elever använda sitt förstaspråk för att utveckla och använda andraspråket är viktigt för elevernas språkutveckling. Dock kommer Fielding (2016) fram till att även andra ämnen i skolan påverkas positivt när eleverna får växla mellan de olika språken och utveckla andraspråket, eftersom det gjorde att eleverna kunde prestera bättre i skolan. Det medförde ökad akademisk stolthet och självförtroende hos eleverna, som innan inte kände sig säkra med att delta i undervisningen där andraspråket utvecklades. Anledningen var att

de inte kunde använda de språkliga kunskaper som de hade på sina förstaspråk. När eleverna får växla mellan de förstaspråk de behärskar för att utveckla andraspråket skapas det även enligt Jonsson (2019) en djupare förståelse för språken och för den kunskap som eleverna tillägnar sig. Jonssons studie utgår från en svenska skola där flera språk används i undervisningen i en femte klass. Det är även viktigt att eleverna får använda sina olika språk i undervisningen där dialoger med lärare och kamrater skapas och språkutveckling sker. Dialoger är enligt Jonsson (2019) viktigt för andraspråkselever då de får använda sina språkkunskaper som de behärskar för att utveckla andraspråket. Jonssons studie grundar sig på translanguaging som pedagogisk resurs för andraspråksutveckling men även på närliggande begrepp och strategier såsom kommunikativa repertoarer och språkliga normer.

Vidare anser Fielding (2016) att lärare skall använda andraspråkselevs olika språk som en resurs i undervisningen tillsammans med olika föremål i klassrummet. Lärare kan visa ett föremål och säga ordet på andraspråket och sedan be eleverna översätta ordet till sitt förstaspråk. Lärare kan använda elevernas olika språk som resurs i klassrummet för en vidare språkutveckling hos eleverna genom att låta eleverna översätta orden eller att läraren själv översätter orden och använder dem i undervisningen. I likhet med Fielding (2016) skriver Jonsson (2019) att lärarna på skolan kan använda elevernas olika språk som resurs genom att tala eller kort använda med enstaka ord de olika språken i undervisningen för att nå ut till alla elever. Att till exempel låta eleverna översätta orden som redan finns på det andraspråket hjälper dem i deras språkutveckling när de får se och höra orden på olika språken. Dock skriver hon även att man kan använda språken som resurs genom att skriva skyltar/posters på de olika språken som finns på klassrummets väggar. Att använda flera språk och växla mellan dem har enligt Jonsson (2019) och Fielding (2016) en positiv effekt på andraspråkselevs språkutveckling.

Även Moriarty (2017) understryker i sin studie som är genomförd i en irländsk grundskola, hur betydelsefullt det är att låta andraspråkselever använda alla sina språk som en resurs i deras andraspråkutveckling. I sin studie undersöker Moriarty huruvida rap (musikgenre) kan vara en resurs i lärandet och undervisningen då man kan se rap som ett rum där språkliga och kulturella resurser möts och ger möjlighet för eleverna att använda det svaga och starka språket. För dessa elever är det svaga språket även deras andraspråk. Hon skriver att eleverna har i grupper fått skapa en rap på iriska som är

andraspråket och eleverna har fått använda sig av sina respektive första- och andraspråk för att skriva raptexten. När rapen var klar hade den inslag av alla elevernas olika språk. Efter att eleverna fått använda alla sina språk för att utveckla det svaga språket började andraspråkseleverna att bli mer självsäkra i andraspråket som för eleverna var det svaga språket. Moriarty (2017) pekar även på att eleverna inte tyckte om att använda andraspråket innan eftersom de var osäkra på sin kunskap i det svaga språket. Eleverna började tycka om att använda iriska utöver lektionerna, rapen hade givit mer än de andra lektionerna som inte drog nytta av eleverna språk. Att använda rap som en resurs i translanguaging hävdar hon har en väldigt positiv effekt på andraspråksellers språkutveckling.

Zetterholm och Bergh-Nestlog (2017) förklarar att flerspråkigheten i ett klassrum kan synliggöras på många sätt. I likhet med Fielding (2016) och Jonsson (2019) visar de att några språkliga stöttingar i andraspråksutvecklingen är att texter finns på elevernas olika språk, översättningar av ord och meningar finns eller att läraren uppmuntrar eleverna att använda olika språk. För enspråkiga lärare som inte kan få hjälp av en modersmållärare ges det också exempel på olika sätt att använda elevernas språk. Tillexempel kan lärare uppmuntra att vårdnadshavare översätter texter och ord hemma. I sin studie undersöker Zetterholm och Bergh-Nestlog (2017) betydelsen av elevernas förstaspråk som en resurs för lärare och elever i arbete med skoltexter i en svensk skola där de följer några elever från årskurs 1 till 3. Genom att eleverna får använda sitt förstaspråk hemma kan de producera texter med bra meningsskapande i skolan på andraspråket. Eleverna som deltagit i studierna använder sig dagligen av två språk, albanska hemma och svenska i skolan. Det framkommer i studien att eleverna talar och skriver på andraspråket samt talar förstaspråket. Eftersom eleverna har samma förstaspråk hjälper och stöttar de varandra genom att använda förstaspråket som en resurs. All språkutveckling sker inte enbart mellan lärare och elev utan Zetterholm och Bergh-Nestlog poängterar att språkutveckling även sker mellan elever och föräldrar eller andra anhöriga, bibliotekarie eller författare. Att använda elevernas förstaspråk handlar inte om att enbart använda det i undervisningen utan också om att eleverna får chans att diskutera till exempel texter hemma på sitt förstaspråk och föra en diskussion som medför en djupare förståelse som sedan kan tillämpas i texter på andraspråket i skolan.

Språkutveckling handlar enligt studien inte enbart om språk- och kunskapsutveckling utan även om elevernas identitetsutveckling (Zetterholm och Bergh-Nestlog 2017). I studien framkommer det att translanguaging visserligen är ett redskap i elevernas språkutveckling men eftersom translanguaging går ut på att eleverna skall använda det starka språket för att utveckla det svagare, vilket för eleverna i studien innebär deras första- och andraspråk, innebär det att det sker en identitetsutveckling parallellt på både språken. Det skapas en länk mellan skolan och hemmet där elevernas språk- och identitetsutveckling sker. När eleverna uppmuntras att använda både första- och andraspråket ges eleverna möjlighet att utveckla skolspråket och skolkunskaper på alla sina språk (Zetterholm och Bergh-Nestlog 2017). Både första- och andraspråket utvecklas då ömsesidigt vilket ger rika möjligheter till identitetsutveckling. Att eleverna får använda och växla mellan alla sina språk stärker deras språkutveckling, flerspråkiga identitet, kunskapsutveckling och relationer till skolan och föräldrar.

3.3 Användningen av första- och andraspråket vid läsning

Användningen av skönlitterära texter är ett viktigt redskap när lärare och elever arbetar med andraspråksutvecklingen enligt Economou (2015) som studerar sitt eget klassrum i en svensk gymnasieskola. Hon skriver att skönlitteraturen är viktig för en språkutveckling då eleverna får relatera skönlitteraturen till sitt eget liv och på sått utveckla sitt språk. Economou (2015) visar att genom läsning av olika böcker får andraspråks eleverna ett utökat ordförråd och en förbättrad läs- och skrivförmåga, då de ser uppbyggnad av stycken och meningar som inte syns i det orala. Att läsa är ett bra sätt lära sig andraspråket, eftersom eleverna får använda sina egna livserfarenheter och förstaspråk under diskussionerna om det som de läser. På detta sätt får eleverna även möjlighet att hjälpa varandra med ord och liknande som de annars hade gått miste om. För eleverna inte möjlighet att tillämpa sina kulturella erfarenheter och de livskunskaper som de har i deras förstaspråk innebär det att eleverna går miste om att använda kunskaper de redan besitter för att utvecklas i andraspråket när de läser och diskuterar texter.

Lyngfelt (2017) betonar i sin undersökning, som genomfördes i en svensk skola med elever från årskurs 3, hur viktigt det är att även andraspråkslever får läsa skönlitterära texter i ett språkutvecklande syfte och att även i detta sammanhang är elevernas

förstaspråk en resurs. Om eleverna får använda sitt förstaspråk när de läser motiveras de enligt Lyngfelt att utveckla sitt andraspråk. till att utveckla andraspråket. Lyngfelts studie visar nämligen att eleverna hade enklare att läsa och ta an sig texten som var på deras förstaspråk än den som var på andraspråket. Eftersom eleverna enklare förstår och lever sig in i texter som är på förstaspråket visar Lyngfelt att eleverna även väljer att återberätta texten som är på deras förstaspråk, men när de återberättar sker det skriftligt på deras andraspråk. Därför är det betydelsefullt att använda alla språk som eleverna kan när de utvecklar sitt andraspråk och sin läsförmåga. Även Gibbons (2018) betonar att det är viktigt att eleverna får läsa och bekanta sig med texten på båda språken för att de skall inhämta kunskaper och utvecklas. Lyngfelt (2017) hävdar att om eleverna enbart läser skönlitterära texter på andraspråket kommer eleverna inte med sina kunskaper kunna leva sig in i texten och därmed inte heller hitta kopplingar mellan texterna som motiverar eleverna att producera en bra återberättad text. När andraspråkselever enbart läser på deras andraspråk kan de inte använda sina kunskaper och erfarenheter de har på sitt eller sina förstaspråk, och det är ett onödigt hinder för språkutvecklingen.

3.4 Studiehundledning på förstaspråket

Handledning i förstaspråket är en stöttning som många andraspråkselever får i Sverige, speciellt nyanlända elever. Det visar en studie som Avery (2017) har genomfört. Avery menar att denna form av stöttning så småningom skall hjälpa nyanlända elevers övergång till den ordinarie skolan och undervisningen. Men studiehundledning skall även bidra till ett samarbete mellan klasslärare och handledaren, där klassläraren ansvarar för undervisningens innehåll medan handledaren ansvarar för hur undervisningen genomförs och stödet i form av förstaspråket (Avery, 2017). Studiehundledning skall hjälpa eleverna att dra nytta av de kunskaper de redan har och överföra dem till det nya sammanhanget för att utveckla nya kunskaper. Har de nyanlända andraspråkseleverna goda kunskaper med sig från sin förra skola kan de behålla dessa kunskaper på förstaspråket och sedan utveckla dem vidare på andraspråket, i detta fall svenska (Avery, 2017). Det viktiga som studiehundledningen kan bidra med till språkutvecklingen är översättning där eleverna får lära sig lämpliga och viktiga ord på deras olika språk för att utvecklas kunskaper i det andra språket.

Avery (2017) anser att nyanlända elever har en långsam och komplex resa framför sig där de skall utvecklas och lyckas i ett nytt land med ett för dem okänt skolsystem. Eleverna behöver arbeta med att utveckla grundläggande studiefärdigheter och förstå vad skolan innebär mer generellt i det nya landet för att sedan utveckla ämneskunskaper i till exempel svenska, på nivåer som matchar deras ålder.

I sin forskning presenterar Avery (2017) även att debatterna i Sverige vid denna tidpunkt handlar mycket om hur nyanlända elever kan stöttas för att utvecklas, prestera och visa progression i skolan. Detta eftersom dessa elever inte presterar bra i undervisningen. I forskningen kopplas den dåliga prestationen till elevernas olika språk och därför blir åtgärderna att utveckla språkkunskaperna. Dessa elever kan få studiehandledning i svenska som andraspråk, ämnesstöd på de olika språken och på modernmålslektioner. Det framhålls även i studien att nyanlända elever behöver en trygg plats i skolan vilket studiehandledningen kan bidra med. Men forskningen pekar även på att eleverna påverkas positivt av dialogerna med sina klasskamrater som inte har samma förstaspråk (Avery 2017).

4. Teoretisk förankring

I detta avsnitt beskrivs det teoretiska ramverk som studien kommer att utgå från. Det är det sociokulturella perspektivet och flerspråkighetsforskningens teorier om betydelsen av translanguaging i klassrummet. Translanguaging som en pedagogisk strategi med översättning som ett närliggande.

Det sociokulturella perspektivet på lärande vilar i hög grad på Lev Vygotskijs tankar om lärandets sociala och språkliga förutsättningar. I sociokulturell lärandeteori betraktas språket som ett redskap för individer eftersom det är genom språk som individer ges möjlighet att förstå omvärlden (Säljö 2016). I undervisningen innebär det att individer ges möjlighet att förmedla och jämföra egna erfarenheter med andra genom språket. För en språkutveckling är det viktigt att elever får samspela med lärare och andra elever där de får använda och tillämpa de språkliga färdigheter och erfarenheter som de har med sig från vardagen (Säljö 2016). Genom mediering innebär det att andraspråkselever ges möjlighet att använda språkliga och materiella redskap för språkutvecklingen. Som

exempel på språkliga redskap kan nämnas första- och andraspråken. De materiella redskapen kan vara allt från böcker och filmer till Ipad och applikationer.

För andraspråkselever innebär det att de måste få använda de erfarenheter och de språk som de redan har utvecklat för att lära och utveckla ett andraspråk genom samspel med andra elever och lärare. Scaffolding innebär stöttning som andraspråkseleverna får av läraren. Det är dock en form av stöttning som minskar i takt med att andraspråkseleven utvecklar kunskaper i andraspråket (Säljö, 2016). I sociokulturell lärandeteori betonar man ofta att människan ständigt är under utveckling och kan behöva stöd från någon med högre kunskaper vilket i undervisningen innebär att läraren är viktig för elevernas utveckling. Denna stöttning behöver inte alltid komma från en lärare direkt. Elever med samma förstaspråk men med högre kunskaper i andraspråket kan paras ihop vid uppgifter. Sociokulturell lärandeteori använder sig av begreppet proximal utvecklingszon för att beskriva denna form av stöttning (Säljö 2016). Den starkare eleven stöttar den svagare eleven och på så vis utvecklar den svagare eleven andraspråket.

För elever som har ett eller flera förstaspråk och skall utveckla ett andraspråk är det viktigt att alla dessa språk används för att kunskap skall överföras via språken och skapa möjligheter för språkutveckling (Cummins 2017). Translanguaging som en pedagogisk strategi blir viktig i andraspråkselevs språkutveckling, och i ett sociokulturellt perspektiv kan användningen av förstaspråket ses som exempel på stöttning med hjälp av ett språkligt redskap. Det innebär att lärare utnyttjar alla elevers olika språk i klassrummet och ger eleverna möjlighet att växla och använda de olika språken för att utvecklas språkligt, kognitivt och identitetsmässigt (Hurst & Mona 2017).

Ett närliggande begrepp till translanguaging är översättning (Lewis, Jones & Baker 2012). De påpekar att translanguaging och översättning användas parallellt i klassrummen där lärare översätter mellan elevernas olika förstaspråk och det aktuella andraspråket i syfte att främja elevernas språkutveckling. Genom att översätta och använda elevernas olika språk, deras starka och svaga språk, i undervisningen hjälper läraren eleverna att utveckla både sitt eller sina förstaspråk och andraspråket (Lewis, Jones & Baker 2012). Elever med samma förstaspråk som har olika kunskaper i andraspråket kan genom translanguaging ge varandra stöttning när de befinner sig i en proximal utvecklingszon. Genom att den starka eleven översätter och hjälper den svagare eleven, utvecklar den svagare eleven kunskaper i andraspråket. Även om translanguaging och det

sociokulturella perspektivet inte hör ihop med varandra kan man koppla samman dem. Kopplingen är att både det sociokulturella perspektivet och translanguaging ser första- och andraspråket som en resurs.

5. Metod

I detta avsnitt kommer val av metod, urval som gjordes till undersökningen, studiens tillvägagångssätt samt etiska överväganden som har följts är undersökningen har genomförts att presenteras.

5.1 Metodval

Jag har valt att genomföra en kvalitativ studie i grundskolans tidigare år för att få inblick i lärares syn- och arbetssätt när det gäller andraspråkselever, deras förstaspråk och andraspråksutveckling. När man vill få fram informantens tankar och erfarenheter anser Denscombe (2018) att den lämpligaste metoden är intervjuer. Kvalitativa studier utgår från att verkligheten kan uppfattas på fler sätt än ett och att det inte finns något som är mer rätt än något annat.

Det som intresserar mig är klasslärares berättelser om hur de använder sig av elevernas förstaspråk i sin svenskundervisning. Jag vill även se hur de motiverar de val de gör i sin undervisning av andraspråkseleverna. Därför har jag valt att utgå från hur svensklärarna gör när de undervisar andraspråkseleverna och har valt att utgå från semistrukturerade intervjuer. Det innebär att intervjufrågorna som informanterna skall svara på kommer att riktas mot ett ämne som är förvalt men samtidigt ges informanterna plats att svara fritt och öppet om sina erfarenheter och tankar. Mot den bakgrunden är semistrukturerade intervjuer den allra lämpligaste metoden att använda sig av enligt Denscombe (2018).

Eftersom jag i min studie inte undersöker exakt fakta utan sex verksamma grundskolelärares erfarenheter, berättelser och tankar kring fenomenet förstaspråket, har denna studie en fenomenologisk ansats.

5.2 Urval

Mitt urval av informanter kan ses som ett explorativt urval eftersom det gjorts i syfte att belysa de insikter och erfarenheter de bär på (Denscombe, 2018). I explorativa urval har

inte exakta tvärsnitt av populationen stor betydelse utan det viktiga är att man får med det som är intressant för studien. Mitt syfte är att undersöka hur klasslärare beskriver och motiverar sin undervisning, och därför har jag medvetet valt ut sex verksamma svensklärare i Skåne.

Anledningen till att sex lärare kommer att intervjuas var för att jag ville få så stort underlag till studien som möjligt. Skulle en eller två intervjuer ge dåligt underlag skulle det ändå finns tillräckligt kvar för att skapa en studie. Valet av informanter gjordes till en början utifrån ett subjektivt urval där informanterna handplockades (Denscombe, 2018). Jag skickade då ut ett mejl med mitt informationsbrev till 11 olika rektorer som sedan vidarebefordrade dem till lärare på respektive skola. Detta skickades till skolor runt om i Skåne, som jag visste hade många andraspråkelever. Jag fick svar från alla skolor som jag hört av mig till men där var enbart en lärare som kunde ställa upp på en intervju. De andra tackade nej på grund av stor arbetsbelastning och tidsbrist.

Eftersom jag inte hade fått ihop tillräckligt med informanter till min undersökning var jag tvungen att utgå ifrån ett bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval innebär att man hör av sig till de som finns till hands och kan ställa upp (Denscombe, 2018). För mig innebär det att jag hörde av mig till tidigare handledare för att se om de kunde ställa upp. Jag hörde av mig till fyra stycken handledare och två svarade att de kunde ställa upp på intervjuer och två svarade att de inte hade gett mig bra underlag till undersökningen ifall de ställde upp. Jag var uppe i tre informanter och behövde tre till.

För att få tag i ytterligare tre informanter utgick jag utifrån någon form av snöbollsurval vilket innebär att forskaren inte hittar informanterna själva utan deltagare hänvisar forskaren till andra potentiella deltagare (Denscombe, 2018). De två handledare som inte kunde ställa upp på intervjuer hörde av sig till potentiella deltagare. På så vis hörde ytterligare tre informanter av sig och kunde ställa upp i min undersökning.

Det var svårt att hitta informanter till undersökning på grund av arbetsbelastningen där lärare inte har tid över att ställa upp på intervjuer. Genom tre olika urvalsätt fick jag ihop sex informanter till min undersökning. Skolorna som dessa informanter jobbar på har ingen koppling till varandra, vilket inte heller har någon särskild betydelse för denna studie.

5.3 Genomförande

Eftersom studien är kvalitativ och undersökningen bygger på intervjuer var informationsbrevet det första som skrevs och skickades ut till de 10 olika skolorna samt tidigare handledare för att säkra intervjuer så snabbt som möjligt. Nästa steg i arbetet var att skriva fram intervjufrågor som ger ett bra underlag och undersöker mina frågeställningar. För att en undersökning ska bli framgångsrik krävs det att frågorna är väl uttänkta och fokuserade (Denscombe, 2018). Frågorna skrevs fram utifrån frågeställningarna och syftet. För att intervjuerna skall ge bra underlag är det av betydelse att de är genomtänkta och relevanta för studien.

Eftersom jag hade sex informanter gjordes det ingen pilotstudie. Det skulle finnas tillräckligt med underlag även om en eller två intervjuer inte skulle bidra mycket till min studie. Alla intervjuer gav fylligt och rikt underlag för min studie, så därför behövdes inte frågorna modifieras efter någon intervju. Eftersom intervjuerna var semistrukturerade kunde respektive informant komma in på olika spår.

När jag hade mina informanter, bokade vi en dag och tid som passade för att utföra intervjun. Jag genomförde inga fysiska intervjuer utan alla intervjuer skedde via telefonsamtal som sedan spelades in som en ljudfil som bara jag skulle ha tillgång till på datorn. Eftersom jag genomförde intervjuer genom telefonsamtal möjliggjorde kunde jag nå ut till lärare runt om regionen. Jag började varje samtal med att återigen kort förklara studiens syfte och sedan förklara hur intervjun skulle gå till. Jag satte på högtalaren på in telefon och startade röstmemo, ljudinspelning, på datorn. Innan vi började med intervjufrågorna gav respektive informant ett muntligt samtycke till ljudinspelningen. När vi kände oss klara och informanten inte hade något att tillägga, tackade jag för deltagandet och stängde av ljudinspelningen som var omkring 20 minuter lång. Denscombe (2018) skriver att all data från en kvalitativ undersökning bör finnas i en ljudinspelning för att man skall kunna gå tillbaka och transkribera för att få med exakt information. Görs inte inspelningar och transkriberingar händer det att skribenten missar delar av intervjun som berikar studien.

5.4 Bearbetning av insamlade data

Jag har precis som nämnts ovan använt semistrukturerade intervjuer som metod för undersökningen som jag har spelat in. Efter det att intervjuerna var klara började transkriberingen. Jag valde att transkribera samma dag eller dagen därpå för att inte

behöva transkribera alla intervjuer samtidigt. På detta vis var det enklare att minnas respektive intervju och det fanns mer tid att lägga på transkriberingarna som tog omkring 2 timmar.

När all transkribering var färdig gick jag igenom den och gjorde en selektiv kodning med olika rubriker som anpassades till studien och dess frågeställningar. När den selektiva kodningen var igång började jag med att läsa igenom transkriberingen. Sedan skapade jag rubriker utifrån det insamlade materialet. Jag markerade det som upprepades mycket under intervjuerna och skapade rubriker som passade innehållet. Sedan läste jag igenom transkriberingarna och började sortera materialet under passande rubrik.

5.6 Etiska överväganden

De fyra etiska principerna som Vetenskapsrådet (2017) belyser som viktiga har följts inför och i genomförandet av datainsamlingen. De fyra etiska principerna är:

1. Informationskravet
2. Samtyckeskravet
3. Konfidentialitetskravet
4. Nyttjandekravet

Innan de semistrukturerade intervjuerna genomfördes skickade jag ut ett informationsbrev till alla som tillfrågades om deltagande i undersökningen samt rektorer. I detta brev förklarade jag kort mitt arbete, syftet med att jag hörde av mig och vilka förväntningar jag hade brevet förklarades även att alla personuppgifter var konfidentiella och skulle förvaras på sätt så att ingen annan skulle komma åt dem förutom jag själv. Inga namn skulle nämnas på deltagaren, skolan eller kommunen. Det framgick även i informationsbrevet att all insamlade data enbart skulle användas i min studie och ingen annanstans.

Eftersom jag ville utföra djupgående semistrukturerade intervjuer framgick det i brevet att jag ville spela in alla intervjuer som skulle genomföras. Detta för att förbereda alla deltagare och och därefter skulle de få ge sitt samtycke i ljudinspelningen eftersom jag inte genomförde fysiska intervjuer. I detta brev framgick det dessutom klart att detta var frivilligt samt att alla deltagare hade möjlighet att ångra sig och hoppa av undersökningen. Lite annan information som var väsentlig för alla deltagare i undersökning framgick också

i detta brev, såsom hur lång tid varje intervju skulle ta, att alla deltagare skulle intervjuas enskilt för att de inte skulle påverka varandra och intervjun genomfördes via telefonsamtal.

6. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer jag att presentera deltagarna i undersökningen samt det resultat som framkom i undersökningen. Det kommer att handla om betydelsen av förstaspråket och om vilka redskap och metoder som används i andraspråsutvecklingen. Sedan kommer det även under detta avsnitt en analys av resultatet.

6.1 Presentation av deltagarna

Här nedan kommer en kort presentation av lärarna som har deltagit i undersökningen. De jobbar på olika skolor i olika kommuner inom Skåne län.

Informant ett: Arbetar som lärare i årskurs 2. Har arbetat som lärare i 25 år. Informanten talar förutom svenska och engelska ett annat språk.

Informant två: Arbetar som lärare i årskurs 2. Informanten har arbetat som lärare i 17 år i årskurs 1-3. Informanten talar inga ytterligare språk än svenska och engelska.

Informant tre: Arbetar som lärare i årskurs 3. Informanten har arbetat som lärare i 33 år. Informanten jobbar på en tvåspråkig skola. Förutom svenska och engelska talar inte informanten några andra språk.

Informant fyra: Arbetar som lärare i en årskurs 3. Informanten har arbetat som lärare i 15 år. Informanten talar inga andra språk förutom svenska och engelska.

Informant fem: Arbetar som lärare i en årskurs 2. Informanten har arbetat som lärare i 10 år. Förutom svenska och engelska talar denna informant inga andra språk.

Informant sex: Informanten är en svensklärare som arbetar i en förberedelseklass för nyanlända elever som går i årskurs 1-3. Informanten har varit lärare i 19 år och talar inga andra språk förutom svenska och engelska.

6.2 Förstaspråket är betydelsefullt

..... får andraspråkselever inte använda sitt förstaspråk, på vilket sätt ska de då kunna utveckla ett främmande språk? De måste få använda sina färdiga kunskaper för att utveckla nya. (Informant tre, 2020).

Det är tydligt att alla sex informanter anser att andraspråkselevens förstaspråk är betydelsefullt för deras andraspråkutveckling. För att andraspråkselever skall ges möjlighet att utveckla andraspråket understryker samtliga intervjuade lärare att elever måste få använda sig av de kunskaper och erfarenheter som de har med sig in till skolan, vilket i detta fall innebär en användning av deras förstaspråk.

När jag går igenom mitt insamlade material ser jag att flerspråkigheten ses som ett betydelsefullt redskap av samtliga intervjuade lärare. Informanter två och fyra poängterade dock att andraspråkselever kan hamna i kläm ifall de varken kan första- eller andraspråket eftersom eleverna då inte har något att utgå från. Resterande fyra informanter ansåg däremot att det lilla eleverna kan använda av sitt förstaspråk för att lära sig andraspråket gynnar deras andraspråksutveckling, även om de inte besitter djupa kunskaper i förstaspråket heller.

Överhuvudtaget anser alla informanter att användandet av förstaspråket gynnar andraspråkselever, i synnerhet nyanlända elever som inte alls behärskar andraspråket i andraspråket. Att inte få använda kunskaper som man redan besitter för att utveckla en annan kunskap sätter andraspråkselever i ett orättvist och dåligt utgångsläge menar informanterna. Däremot ställer sig informanterna ett, två, fyra och fem sig tvekade till vilken utsträckning som elever med samma förstaspråk skall få använda sitt förstaspråk i undervisningen och skolan generellt. I undervisningen påpekar informanterna fyra och sex att det är viktigt att andraspråkselever får använda sig av alla språkliga resurser för att skapa möjlighet att utveckla sitt andraspråk. Informant fyra påpekar dock på att det kan skapa konflikter när några elever talar ett språk som andra elever inte förstår. Det är något som är en utmaning för lärare och som lärare måste man vara uppmärksam för detta enligt denna informant.

De andra fem informanterna anser inte att denna problematik finns. De menar att andraspråkselever skall använda sitt förstaspråk i den omfattning som elever kan utan att det skapar några problem. Dessa informanter hävdar att det bidrar till att andraspråkseleverna får möjlighet att delta i det sociala samspelet och känna samhörighet

vilket motiverar eleverna till att utveckla sitt andraspråk med de språkliga redskap som de redan besitter.

Informant tre som arbetar i en tvåspråkig skola anser att förstaspråket är viktigt för andraspråkselever och de skall i så hög grad som möjligt mån som möjlig få använda sig av det för att utvecklas i andraspråket. Denna informant poängterar att andraspråkselever redan besitter så mycket kunskaper på ett annat språk som de skall överföra till ett nytt språk och därför gynnar både den språkliga och kunskapsmässiga utvecklingen hos eleverna när de får prata, tala och skriva på första- och andraspråket.

Svenskundervisningen kan vara jobbig för många andraspråkselever. Många gånger förstår andraspråkselever inte allt som sägs i undervisningen vilket medför att de tappar fokus och inte känner någon samhörighet. Därför är det viktigt att använda deras förstaspråk i svenskundervisningen om det behövs. (Informant tre, 2020).

6.3 Olika sätt att använda alla språken på

Även om samtliga informanter hade samma uppfattning om att användandet av andraspråkselevs förstaspråk gynnar deras språkutveckling, jobbar de på olika sätt för att främja elevernas lärande och utveckling. Samtliga informanter samarbetar med annan personal i den mån det går. Oftast finns det en modersmåls lärare eller annan pedagog/lärare som kan hjälpa till med översättning i svenskundervisningen. Det kan handla om allt från några viktiga ord till att översätta vad lektionen kommer att handla om och vad de skall göra så att eleverna får en förförståelse på sitt förstaspråk och sedan jobbar vidare med andraspråket. Utöver samarbete med modersmåls lärare arbetar flera informanter mycket nära med annan personal såsom bibliotekarien. Samarbetet med bibliotekarien handlar främst om böcker som passar eleverna.

Jag samarbetar mycket med skolans bibliotekarie eftersom läsningen bidrar mycket till elevers språkutveckling. Läser de på sitt förstaspråk först blir det enklare för andraspråkselever att förstå samma bok på andraspråket. (Informant fyra, 2020).

Informant tre, fem och sex anser att det är bra att eleverna får läsa på både första- och andraspråket för att få en djupare inlevelse och förståelse för texten och språket. Därför samarbetar dessa lärare med bibliotekarien så att eleverna får fram böcker på sina

respektive förstaspråk och enklare böcker på andraspråket. Eleverna får läsa böcker på första- och andraspråket. Detta gynnar elevernas förståelse för texterna och skapar även diskussioner om hur man läser på andra språk och i andra kulturer. En informant hävdar att det skapar diskussioner som utvecklar elevernas andraspråk när de får delta i det sociala samspelet med andra elever som kan stödja och höja dem.

Dessutom anser samtliga informanter att man kan ta hjälp av klassakamrater som har samma förstaspråk men besitter högre kunskaper i andraspråket. Man kan låta eleverna arbeta tillsammans där den starkare andraspråkseleven hjälper den svagare andraspråkseleven. Informanterna menar att det motiverar den svagare andraspråkseleven att delta i undervisningen och därmed utveckla kunskaper i andraspråket. Däremot diskuterade många av informanterna vikten av att veta hur den starkare eleven känner. Det kan uppstå situationer där eleven tycker att det är jobbigt och som lärare måste man då respektera det och hitta ett nytt sätt att hjälpa den svagare andraspråkseleven på.

Förutom att ta hjälp av personal och elever på respektive skola tror samtliga sex informanter på ett samarbete mellan hemmet och skolan i den utsträckning det fungerar. Informanterna ett, två och fem anser att det går bra att samarbeta med vårdnadshavare men att de helst undviker det ifall problemet kan lösas på annat vis. Detta för att de inte vill belasta vårdnadshavare med skolarbete ifall de inte måste. Resterande informanter anser att det går bra att samarbeta med föräldrar och ser inte detta som en belastning för vårdnadshavarna. De ser detta samarbete som en betydelsefull metod att hjälpa andraspråkselever och tar ofta hjälp av vårdnadshavarna. Det kan till exempel handla om att be dem om att översätta ord, meningar eller böcker för andraspråkseleverna hemma för att skapa en förförståelse. Dessa informanter ber även vårdnadshavare läsa med eleverna på förstaspråket hemma. De menar att eleverna får en korrekt inlevelse och föräldrarna kan ge eleverna en djupare förståelse för texten.

Informant fyra har arbetat och arbetar än idag med översättning av de olika språken på olika sätt. Denna lärare jobbar mycket med mindre elevgrupper för att ge andraspråkseleverna möjlighet att jobba på den nivå de behöver. Informanten samarbetar med annan skolpersonal som kan vara behjälpliga genom att översätta undervisningen eller ord som är viktiga för undervisningen. Till skillnad de övriga informanterna arbetar informanter två och sex mycket med filmer på andraspråkselevernas olika förstaspråk. Språket i filmerna beror på vilket förstaspråk eleven som visar filmen har. De får se en kort film på respektive förstaspråk som sedan eleven med respektive språk får förklara

för de andra eleverna. Detta motiverar andraspråkseleverna att lära sig ord på andraspråket för att förklara filmklippet.

Jag tror inte på enskilt arbete när det gäller andraspråkutveckling. Det är viktigt att andraspråkseleverna får samtala och diskutera med varandra. Därför jobbar jag mycket med filmer och diskussioner kring filmerna. (Informant ett, 2020).

Samtliga intervjuade lärare jobbar även en del med hjälpmedel så som Ipad och datorer där eleverna får möjlighet att arbeta med första- och andraspråket. Där finns applikationer som möjliggör att eleverna får använda sitt första- och andraspråk. Andraspråkselever kan höra ord på deras första- och andraspråk samtidigt som det finns bild på ordet som de lyssnar på. De kan skriva på de olika språken och sedan lyssna på vad de har skrivit. Andraspråkselever kan även använda dessa hjälpmedel för översättning av ord eller meningar som de behöver hjälp med för att stärka andraspråket. Utöver detta kan eleverna även lyssna på böcker. Informant fyra och sex anser att det har hjälpt eleverna mycket att få lyssna eftersom eleverna inte läser bra på andraspråket.

Dock diskuterande informant ett, två och fem att denna strategi inte är den bästa men att den fungerar. De understryker att andraspråkselever lär genom att delta i sociala sammanhang i klassrummet där de utmanas att använda andraspråket. Som hjälp kan de använda förstaspråket också. Dessa lärare menar eleverna utvecklar andraspråket i mer långsam takt när de arbetar enskilt. Däremot anser de att det ibland blir för svårt för andraspråkselever att delta i det sociala samspelet och att de behöver arbeta ensamma ibland i klassrummet och behöver arbeta ensamma för att stärka andraspråket genom att använda sitt förstaspråk.

Det är viktigt att låta eleverna använda sitt förstaspråk som en resurs i undervisningen. Det kan ske många olika sätt och ska variera för att gynna elevernas språkutveckling. (Informant sex, 2020)

6.4 Studiehandedning

När jag gick igenom mitt insamlade material var det tydligt att alla informanter som jag intervjuat underströk vikten av studiehandedning. Detta var något som jag inte alls hade tänkt på när jag valde ämne till detta arbete. Detta var ett spår som jag ändå tyckte var viktigt att ta upp eftersom alla som jag intervjuade ledde fram till samma spår, studiehandedning.

Utöver allt det som jag redan har sagt måste jag ändå nämna att studiehandledning har varit det bästa för andraspråkseleverna som jag har undervisat. (Informant fyra, 2020).

Enligt de lärare som jag har intervjuat har det funnits möjlighet till studiehandledning på skolorna de arbetar på, och de anser att det är studiehandledningen som har gynnat elevernas andraspråksutveckling allra mest. De är alla överens om att studiehandledningen gav eleverna möjlighet att efter varje svensklektion repetera och bearbeta vad eleven har undervisats om. Samtliga lärare i undersökningen menar att det har gett andraspråkselever möjlighet att få en djupare förståelse för ämnet och undervisningens innehåll. Genom studiehandledningen har andraspråkseleverna även haft möjlighet att fördjupa sin förståelse genom att använda förstaspråket i större mån än vad som är möjligt i klassrummet.

Idag säger samtliga informanter i undersökningen att de inte har tillgång till studiehandledning på respektive skolor längre. De understryker hur de kan se att progressionen i andraspråkselevernas utveckling i svenska tar längre tid att se. Informant två hävdar att andraspråkselever inte får den fördjupade förståelsen för undervisningens innehåll utan studiehandledningen. Det blir fler missar för eleverna som behöver repetera allt igen efter lektionen på annat sätt.

Studiehandledning var det mest effektiva sättet att jobba på som gynnade andraspråkselevens språkutveckling mest. Det är synd att skolan tog bort något som fungerade så bra för dessa elever. (Informant två, 2020).

6.5 Analys

I detta avsnitt kommer jag att analysera resultat som finns presenterat i avsnittet ovan. Jag kommer att analysera resultat kopplat den teoretiska utgångspunkten. Analysverktygen som jag har valt att använda mig av är följande: mediering, scaffolding, den proximala utvecklingszonen, translanguaging och översättning.

Resultat i min undersökning pekar på att förstaspråket anses vara särskilt betydelsefullt för andraspråkselevens språkutveckling och att lärare anser att det är viktigt och gynnsamt att eleverna får använda sina kunskaper i undervisningen av det andraspråket. Med hjälp av aktuell flerspråkighetsforskning och begreppet translanguaging där kan man se att de alla betonar det värdefulla i växlingen mellan första- och andraspråket och ser den som

gynnsam elevernas andraspråksutveckling (Cummins, 2017; Lewis, Jones & Baker, 2012; Hurst & Mona 2017). Informanterna i min undersökning anser att eleverna skall ges möjlighet att använda sitt förstaspråk som stöd och med tiden som eleverna utvecklar sitt andraspråk skall de börja använda förstaspråket mindre och andraspråket mer. Med ett begrepp hämtat från sociokulturell lärandeteori kan man säga att lärarna jobbar med scaffolding (Säljö 2016). Med scaffolding skall andraspråkselever ges stöd som minskar för varje gång som eleverna utvecklar sitt andraspråk och tillslut skall den språkliga stöttningen av förstaspråket vara väldigt liten eller ingen alls. Även om samtliga informanter i min undersökning lyfter detta som betydelsefullt för alla andraspråkselever var det tre av sex lärare som lyfte en annan aspekt. Informant tre, fem och sex styrker att användandet av förstaspråket är mer avgörande för nyanlända elevers andraspråksutveckling än för andraspråkselever som besitter fler kunskaper i andraspråket.

Mitt intervjumaterial tyder även på att informanterna ser flerspråkighet som en bärare av olika erfarenheter och kulturer som är kunskaper som motiverar andraspråkseleverna. Detta var samtliga lärare i undersökningen positivt inställda till eftersom det menar att eleverna lär sig av varandra och genom dem kunskaper som de redan har med sig, vilket även Cummins (2017) lyfter i forskningen kring translaunging. Informant två, tre, fem och sex påpekade att det hade varit omöjligt för nyanlända andraspråkselever att utveckla ett andraspråk om de inte får använda förstaspråket som språkligt redskap. Företrädare för sociokulturell lärandeteori hävdar ofta att det är genom kommunikation med andra som människor utvecklas och befäster nya kunskaper. Ett begrepp som kopplas till detta ur det sociokulturella perspektivet är mediering (Säljö, 2016). Mediering kan ske både indirekt vid fostran och direkt via undervisningen. Med mediering kan människor använda sig av olika redskap i lärandet och utvecklingen. De olika redskapen kan vara språkliga eller materiella. Flera av de intervjuade lärarna ansåg att andraspråkseleverna använder många språkliga redskap när de använder sina kunskaper i förstaspråket för att förklara olika delar av sin kultur som klasskamrater är nyfikna på. Genom denna mediering blir det förståeligt på andraspråket. I mitt material är samtliga lärare positivt ställda till det och använder det i undervisningen med andraspråkselever. Det sociokulturella perspektivets syn på lärande innebär även att omgivningens betydelse för elevernas lärförframgång betonas (Säljö 2016). Genom klasskamrater som är nyfikna på andraspråkselevers förstaspråk och de olika kulturerna utmanas andraspråkselever till att

berätta och förklara på andraspråket så klasskamraterna förstår. Det sker då genom användning av olika språkliga och materiella redskap under olika former av samspel.

Resultatet som framträder i min undersökning är att lärarna ger andraspråkselever möjlighet att använda sig av olika vilka olika hjälpmedel. Samtliga lärare berättar att de ger andraspråkseleverna möjlighet att växla mellan första- och andraspråket i svenskundervisningen genom att ge dem möjlighet att översätta ord som eleverna inte förstår på andraspråket. är något som ofta framhävs som en gynnsam pedagogisk strategi i flerspråkighetsforskningen, och som translanguaging kan den knytas till sociokulturella perspektivets syn på lärande. Denna typ av språkväxling är vanlig i translanguaging som är en pedagogisk strategi som kan knytas till det sociokulturella perspektivet. Translanguaging som strategi kan då ses som en form av mediering där medieringen i detta resultat är ett språkligt redskap i form av translanguaging, där andraspråkselever får möjlighet att översätta och använda deras olika språk, starka och svaga språk, i undervisningen. Därmed används och utvecklas både förstaspråket och andraspråket (Lewis, Jones & Baker 2012).

Förutom Ipad som översätter ord tar informanter i min undersökning hjälp av annan personal med samma språk som andraspråkselevens förstaspråk. De skall hjälpa till med att översätta ord eller sammanhang för andraspråkseleven och då får denna eleven växla mellan de olika språken och stärka dem. Det sociokulturella perspektivet betonar vikten att samspela med varandra eftersom det är genom detta samspel som människor utvecklas och stärker sin språkutveckling (Säljö 2016). Genom att lyssna och diskutera med andra utmanas andraspråkselever till att lära sig nya kunskaper och utvecklas i andraspråket genom mediering. I resultatet kan vi se att flera lärare arbetar med medieringen som språkligt redskap i form av translanguaging genom läsningen av skönlitteratur på första- och andraspråket. Flera informanter möjliggör det för eleverna att läsa böcker på både första- och andraspråket för att andraspråkseleverna skall använda nyttja alla sina språk i form av språkväxling som sker när de får läsa på olika språk. De flesta informanterna tog även hjälp av andra elever med samma förstaspråk, där eleven som var starkare i andraspråket fick hjälpa den elev som var svagare i andraspråket. I det sociokulturella perspektivet finns det ett begrepp som kan kopplas till detta, nämligen den proximala utvecklingszonen (Säljö 2016). Genom att elever delar med sig av sina olika kunskaper på de olika språken möjliggörs lärande och utveckling för de elever som inte besitter

sådana språkliga kunskaper. De flesta lärare i min undersökning är positivt inställda till att elever med samma förstaspråk jobbar tillsammans för att utveckla varandra.

Resultatet av min undersökning visar att utöver mediering i form av språkligt redskap är även materiella redskap viktiga för andraspråksutveckling. Enligt det sociokulturella perspektivet är alla former av mediering i undervisningen viktiga för en optimal språkutveckling (Säljö, 2016). Flera av informanterna använder sig av Ipad och applikationer som finns på dessa materiella hjälpmedel. Det handlar om applikationer som översätter ord, inläsningstjänster och filmer på de olika språken. Tre av de sex informanterna använder sig för det mesta av applikationer som visar ord på de olika språken och där eleverna kan lyssna på en bok på elevens förstaspråk. En annan informant använder sig mycket av korta filmer på andraspråkslevers förstaspråk som hela klassen får titta på och sedan får andraspråksleven förklara filmen samt svara på frågor. Detta gör eleverna på andraspråket med hjälp av bärande ord för filmens innehåll som tidigare har översatts.

Slutligen pekar mitt resultat på att samtliga informanter har använt sig av studiehandledning någon gång. Det innebär att lärarna har samarbetet med annan personal som kan elevernas förstaspråk, där elevernas har jobbat med samma innehåll som ordinarie undervisning men har med mediering i form av språklig stöttning fått djupare förståelse för innehållet av undervisningen. Mediering i form av språklig stöttning sker i studiehandledningar då andraspråkslever får möjlighet att använda första- och andraspråk för en så optimal undervisning som möjligt, vilket även kan kopplas till det sociokulturella perspektivet (Säljö, 2016). Men eftersom eleverna får möjlighet att växla mellan språken sker detta genom metoden translanguaging (Lewis, Jones & Baker, 2012). Utöver translanguaging får andraspråksleverna möjlighet att lära och utvecklas genom att delta i diskussioner, på första- och andraspråket. Precis som resultatet visar, var detta ett arbetssätt som fungerade väl och visade stor progression bland andraspråksleverna.

7. Diskussion

I detta avsnitt kommer jag att diskutera mitt val av metod med utgångspunkt i de för- och nackdelar som finns. Utöver detta kommer jag att diskutera mina resultat som jag har

presenterat ovan. Jag kommer att koppla resultat till den tidigare forskning som jag har presenterat.

7.1 Metoddiskussion

I min undersökning har jag använt mig av semistrukturerade intervjuer för att få ett material som ger med möjlighet att besvara studiens forskningsfrågor. Skälet till metodvalet var att det krävdes insikt i informanternas tankesätt och erfarenheter för att besvara forskningsfrågorna, därför var intervjuer den lämpliga metoden att välja. Denscombe (2018) anser att en givande intervju förutsätter att tillit och en god relation finns mellan informant och forskare. Mitt fokus har under intervjuerna varit att få lärare att känna sig bekväma med att svara på frågorna, därför har jag vid respektive intervju nämnt att inga personuppgifter framkommer i studien och att det inte finns ett rätt eller fel svar på frågorna. Fokus har varit på deras tankar och erfarenheter. Med intervju som undersökningsmetod kan känsliga frågor dock vara ett hinder. Det kan skapa en obekvämt situation där informanterna känner att det blir för jobbigt att svara på en fråga och där hade en enkät som görs anonymt fungerat bättre. I detta fall passade intervjuer bättre och under intervjuerna infann sig ett lugnt och bekvämt klimat där alla informanter kunde svara på frågorna. Genom att själv visa känslor och skapa en dialog kring svaren som framkom under intervjun kunde jag hjälpa informanten att känna sig mer bekväm med att ge djupare svar (Denscombe, 2018). Det märktes när jag gjorde transkriberingen.

Denscombe (2018) nämner att fysiska samtal där informant och forskare ser varandra är viktigt för att skapa en givande intervju. Det är något som man går miste när intervjuerna sker genom telefonsamtal. Jag förstod detta när jag medvetet valde att ha telefonintervjuer som passade bättre till denna studie. Men för att nå ut till fler lärare under så kort period var det optimala valet ändå telefonintervjuer. Genom telefonintervjuer möjliggörs det att intervjua lärare som inte annars hade kunnat delta i undersökningen på grund av avståndet och tiden som det hade krävts (Denscombe, 2018). Till denna studie fanns det inte tid för att ha fysiska intervjuer med lärare längre bort. Därför valde jag att använda mig av telefonintervjuer, som fungerade bra. Dessutom var intervjuer via telefonsamtal det lämpligaste valet på grund av den rådande pandemin i samhället.

Denscombe (2018) anser att trovärdigheten och tillförlitligheten kan vara mindre när det genomförs intervjuer till en undersökning. Vid intervjuer kan informanterna påverkas av många olika faktorer såsom känslor, språk och utseende. Detta var inga problem när

intervjuerna skedde via telefon, förutom möjligtvis känslor. Hur pålitliga är resultaten? Är det som informanterna säger sant? Dessa frågor handlar om tillförlitligheten i undersökningen. Men eftersom intentionen med studien inte är att få fram en exakt sanning utan att ta del av informanternas olika erfarenheter, synsätt och tankar, så påverkas inte trovärdigheten och tillförligheten negativt. Det skapar istället utrymme för diskussioner bland de olika svar som framkommer från informanterna då semistrukturerade intervjuer ger olika svar när informanterna kommer in på olika spår.

7.2 Resultatdiskussion

Här nedan kommer resultatet att presenteras och diskuteras kopplat till den tidigare forskningen.

7.2.1 Förstaspråket är betydelsefullt

Sammanställningen av resultatet visar att samtliga informanter diskuterar användandet av förstaspråket i svenskundervisningen i syfte att utveckla andraspråket. Resultatet som har presenterats ovan visar att lärare är positivt inställda till att andraspråkelever använder sitt förstaspråk för att utveckla sitt andraspråk. Detta kan ställas i relation till den tidigare forskningen som anser att växlingen mellan andraspråkelevers första- och andraspråk gynnar elevernas språkutveckling i samtliga språk och därför behövs denna form av språklig stöttning i undervisningen (Cummins, 2017; Gibbons, 2018).

Även om samtliga informanter var positivt ställda till att förstaspråket används i svenskundervisningen diskuterar flera av informanterna att det kan vara en utmaning när eleverna inte har starka kunskaper i förstaspråket heller och hamnar i kläm. Diskussionerna handlade om hur en lärare ger andraspråkelever möjlighet att använda förstaspråket om de enbart kan tala men inte skriva eller läsa på andraspråket. Tillslut ledde dessa diskussioner till slutsatsen att informanterna ändå anser att det lilla som eleverna kan på förstaspråket är betydelsefullt genom att översätta ord och om man har turen med sig ta hjälp av en vuxen som kan språket. Detta syns även i den tidigare forskningen som pekar på att andraspråkelever visar större progression i andraspråkutvecklingen när de får växla mellan språken än om de får använda något språk mer än det andra (Cummins 2017). Precis som några av informanterna påpekade visar även den tidigare forskningen att tvåspråkigheten medför kognitiva och

kunskapsmässiga fördelar som andraspråkselever går miste om när de inte får möjlighet att använda första- och andraspråket. I den tidigare forskningen framkommer att det är viktigt att ta tillvara elevers olika språk eftersom all kommunikation och lärande sker genom språk och därför är det viktigt att använda alla språk som eleven kan för att utveckla ett nytt språk (Cummins, 2017; Gibbons, 2018).

Flera av informanterna diskuterade även utmaningen när det gäller hur mycket andraspråkselever skall få använda sitt eller sina förstaspråk. Informanterna diskuterade huruvida andraspråkslever överlag skall få använda förstaspråket när de vill, vid undervisning och på raster eller enbart i undervisningen. Precis som den tidigare forskningen säger är alla språken relevanta för en andraspråksutveckling och skall användas (Cummins, 2017; Gibbons 2018 & Fielding, 2016). Detta anser även dessa informanter och slutsatsen i denna diskussion blir att alla språken får användas när andraspråkseleverna behöver det. Men i vilket omfång är frågan som många av informanterna handskas med och gör individuella bedömningar för varje elev, vilket i sig är en utmaning som tar tid. Men precis som Fielding (2016) skriver tror alla informanter att det gynnar alla elever i svenskämnet och alla andra ämnen då det blir enklare att utveckla kunskaper i när andraspråkselevs olika språk används.

7.2.2 Olika sätt att använda alla språken på

Utifrån både resultatet från undersökningen och den tidigare forskningen är översättning och translanguaging som arbetssätt, där andraspråkselever växla mellan de olika språken, den allra vanligaste metoden att arbeta med. Denna översättning kan ske på olika sätt, men alla informanter använder sig av det (Fielding, 2016; Jonsson 2019; Moriarty, 2017; Zetterholm och Bergh-Nestlog, 2017).

Den tidigare forskningen fvisar att lärare kan låta eleverna översätta orden själv mellan de olika språken eller att läraren själv har översatt några ord som hen arbetar med i undervisningen (Fielding, 2016). Den tidigare forskningen pekar på fördelarna med att lärare kan ta hjälp av andra vuxna på skolan eller elever med samma förstaspråk (Fielding, 2016; Jonsson, 2019; Zetterholm & Bergh-Nestlog, 2017). I resultatet kan vi se att tre av informanterna jobbar liknande detta undervisningssätt. Flera av de tar hjälp av andra vuxna som hjälper till och översätter ord eller sammanhang som underlättar andraspråkselevnas förståelse för undervisningen. Andra informanter väljer även att ta hjälp av elever som har samma förstaspråk och kan stötta varandra genom att översätta

ord som någon av de inte förstår. Även om de arbetar på detta vis är de fullt medvetna om att detta kan vara jobbigt för vissa elever som inte vill jobba på detta vis. De poängterade på intervjuerna att dessa elever slutade ta hjälp av andra elever när de insåg att det börjar bli jobbigt för dem.

Samarbetet mellan hemmet och skolan är för samtliga informanter viktigt. Det kan handla om att vårdnadshavare hjälper till med att översätta viktiga delar av undervisningen för andraspråkseleverna, översätter ord som för eleven är svåra eller läser böcker på båda språken och sedan diskuterar dem för en djupare förståelse. I den tidigare forskningen kan vi se att man belyser i en artikel att samarbete som viktigt för andraspråkselevernas språkutveckling (Zetterholm och Bergh-Nestlog 2017). Under intervjuerna diskuterade informanter ett, två och fem var och en för sig om det huruvida lärare kan belasta hemmet och vårdnadshavarna med skolarbete. Är det jobbigt för eleverna att jobba i skolan och hemma? Är det jobbigt för vårdnadshavarna? Kan vårdnadshavarna andraspråket tillräckligt för att hjälpa eleven? Detta diskuterades av vissa informanter och några av dem valde att inte samarbeta med hemmet på grund av detta. Men någon informant menade att det ändå är viktigt att använda det man har för att skapa så många möjligheter som möjligt för en andraspråkutveckling. Även Zetterholm & Bergh-Nestlog (2017) styrker detta i sin forskning.

Ipad var något som samtliga informanter använde sig av i undervisningen med möjlighet för användning av förstaspråk, men på olika sätt. Det finns applikationer som ger eleverna en chans att översätta ord, titta på bilder och ordet till bilden på deras olika språk samt lyssna på ljudfiler på olika språk. I den tidigare forskning som har gjorts kan man se liknande tankar i de studier som Fielding (2016) har genomfört. Genom att eleverna får se bild på ett föremål och sedan höra samt skriva ordet på första- och andraspråket använder andraspråkseleverna alla resurser för att utveckla sitt andraspråk. Samtliga informanter använder denna form av hjälpmedel, dock anser några av dem att det är på detta vis som andraspråkselever visar minst progression. Däremot anser de samtidigt att andraspråkselever ibland behöver sitta själva för att inhämta och utveckla kunskaper i andraspråket för att sedan kunna delta i diskussioner med hela klassen.

Informant två och sex arbetar mycket med media. I likhet med det arbete runt rap som Moriarty (2017) genomförde i sin forskning jobbar två av sex informanter med filmer, medan Moriarty arbetar med musik. I forskningen får eleverna skapa en rap med alla olika språk som hjälpmedel. Informanten som använder sig av filmer låter eleverna välja en

film på sitt förstaspråk som de vill visa för klassen. Sedan får de förklara filmen på andraspråket med ord som eleven har översatt sedan innan. Liksom Moriarty (2017) anser informanten att andraspråkselever presterar bättre när de får jobba med något som för dem är nära vilket kan vara andraspråket. Är det svårt för andraspråkselverna att förklara en film eller skapa en rap på andraspråket? Det är inget hinder, enligt informanten eller Moriarty (2017) ser finns. Tvärtom anser de att eleverna motiveras till att lära sig vilkiga ord för filmen som skall förklaras eller rapen som skapas.

För elever som utvecklar ett nytt språk, ett andraspråk, är läsandet en viktig del av språkutvecklingen (Economou, 2015; Lyngfelt, 2017). Informant tre, fem och sex arbetar mycket med böcker. Andraspråkseleverna får låna böcker på första- och andraspråket för att leva sig in i böckerna med alla kunskaper de har. Informanterna anser sig ha sett en positiv skillnad med att arbeta på detta vis snarare än att arbeta med Ipad. Även om det kan upplevas som svårt att hitta böcker på alla olika förstaspråk och på andraspråket anser informanterna att ett nära samarbete med bibliotikarien underlättar arbetet med att hitta böcker och texter som passar. Informanterna menar att eleverna visar att de kan leva sig in bättre i boken på andraspråket när de får läsa den på förstaspråket först och därmed utvecklar andraspråkseleverna fördjupade kunskaper i andraspråket enligt några av informanterna. Får eleverna läsa skönlitterära texter på deras första- och andraspråk kan de leva sig in i texterna genom att ta tillvara sina erfarenheter, tankar och kunskaper. Läser andraspråkselever enbart texter på andraspråket går de miste om användandet av det de redan kan för att lära sig något nytt och det hindrar språkutvecklingen (Lyngfelt, 2017).

7.2.3 Studiehandedning

Precis som vi kan se i resultatet har samtliga lärare diskuterat studiehandedning och dess positiva effekt på andraspråkselevs språkutveckling. Andraspråkselever som får möjlighet att dra nytta av sina existerande kunskaper i sitt förstaspråk för att utveckla kunskaper i det nya sammanhanget är också något som tidigare forskning lyfter fram som gynnsamt för eleverna (Avery, 2016). Samtliga lärare sade i intervjuerna att andraspråkselever hade möjlighet att få studiehandedning efter varje svensklektion för att repetera undervisningens innehåll med stöd av att använda sitt förstaspråk. De diskuterade att detta gav andraspråkseleverna möjlighet att utveckla djupare förståelse för ämnet och språket. Andraspråkseleverna ges möjlighet att använda sitt förstaspråk i större utsträckning via studiehandedningar, vilket flera informanter dessutom tyckte var svårt

att få till i ordinarie undervisning som skedde i klassrummet. Men andraspråkseleverna får även chans att ta in mer av undervisningen eftersom det i ordinarie klassrum kan uppstå situationer där eleven inte förstår något men som sedan blir klarhet vid studiehandledningen. Elever behöver denna form av stöttning eftersom den bidrar till andraspråksutveckling som sedan i sin tur bidrar till ämnesutveckling i nivåer som matchar elevernas ålder (Avery, 2016). Men till skillnad från den forskning som Avery (2016) har genomfört om nyanlända, menar samtliga informanter att studiehandledning är gynnsamt för andraspråkselever som generellt besitter få kunskaper i andraspråket och behöver stöd med att utveckla det och inte bara nyanlända elever. Alltså är studiehandledning viktigt för både nyanlända elever och andraspråkselever som redan kan andraspråket lite men långt ifrån i nivån som matchar åldern.

Samtliga informanter uttryckte att det är tragiskt att deras skolor inte längre ger andraspråkseleverna möjlighet till studiehandledning. Många av informanterna förklarade att de sett hur andraspråkselevernas progression har minskat till följd av detta. Det styrker forskningen som anser att det är skärskilt betydelsefullt för eleverna att få denna möjlighet till språklig stöttning (Avery, 2016).

8. Sammanfattning och slutsatser

I detta avsnitt kommer jag att sammanfatta min studie kort. Sedan kommer jag även redovisa för vilka slutsatser jag kommer fram till.

8.1 Sammanfattning

Syftet med studie är att synliggöra hur lärare ställer sig till användandet av förstaspråket när elever utvecklar ett andraspråk, nyanlända eller de elever som besitter lite kunskaper i andraspråket. Jag har även velat belysa vilka olika arbetssätt som verksamma lärare använder i svenska skolor eftersom det inte finns mycket svensk forskning som undersökt detta.

Genom en fenomenologisk infallsvinkel har jag undersökt sex verksamma lärares varierande tankar, erfarenheter och åsikter om användandet av andraspråkselevs förstaspråk i svenskundervisningen i syfte att utveckla andraspråket. Det är uppenbart att deras tankar och åsikter är varierande är eftersom de har olika erfarenheter kring samma

fenomen. Resultatet visar att samtliga lärare i undersökningen är positivt inställda till att andraspråkselever använder sitt förstaspråk på olika sätt i svenskundervisningen. Däremot råder det delade meningar om hur och när eleverna skall få använda förstaspråket. Det handlar om allt från i vilka sammanhang till hur mycket med hjälp av genom Ipad eller läsning.

8.2 Första slutsatsen

Den första frågeställningen handlar om hur de sex verksamma lärare i åskkurs 1-3 ställer sig till användningen av förstaspråket i svenskundervisningen.

Slutsatsen blir att lärare tydligt ställer sig positiva och vill att andraspråkselever skall använda sitt förstaspråk i svenskundervisningen i syfte att utveckla andraspråket, även om de lyfter utmaningarna som uppstår i klassrummet och skolan generellt enligt samtliga informater. I resultatet kan jag se att lärarna i undersökningen är eniga om att det är positivt och särskilt betydelsefullt för andraspråkseleverna att använda förstaspråket som en resurs i undervisningen. Däremot kan vi även se att några lärare anser att det är en utmaning att bestämma när i undervisningen förstaspråket skall användas och hur mycket av undervisningen förstaspråket skall ta upp. Andra lärare ser att problematiken som kan uppstå är att andra elever som inte förstår detta språk kan känna sig utanför om andraspråkselever använder det för mycket i klassrummet eller på rasterna.

8.3 Andra slutsatsen

Den andra frågeställningen berör de olika sätten som de sex verksamma svensklärare i årskurserna 1-3 låter andraspråkselever använda förstaspråket på i svenskundervisningen. Den andra slutsatsen blir att översättning är det som är särskilt betydelsefullt för andraspråkutvecklingen enligt samtliga informanterna. Det kan ske med hjälp av vuxen skolpersonal, elever, applikationer på Ipad, texter eller studiehandledningar. Samtliga informanter uttryckte att översättning av olika slag är vad som främst gynnar andraspråkutveckling. Många lärare i undersökningen arbetar med översättning där de tar hjälp av annan personal eller till och med elever. Det är ord eller mindre sammanhang som översätts för att hjälpa andraspråkseleverna. Andra lärare använder sig av applikationer på Ipad där andraspråkselever får möjlighet att översätta ord. Men de får även möjlighet att lyssna på böcker antingen på första eller andra språket. Några informanter menar att läsning på båda språken är betydelsefullt för andraspråkselevens

språkutveckling. Eleverna får använda alla kunskaper och erfarenheter för att leva sig in i texten på förstaspråket. När eleverna sedan läser samma text på andraspråket får de en djupare förståelse för texten. Studiehandledning var något som samtliga intervjuade lärare talade gott om. Det var genom detta arbetssätt som andraspråkselever visade mest progression i andraspråket.

8.4 Förslag på vidare forskning

Min studie har gett mig en inblick i sex lärares uppfattningar om användningen av förstaspråket på svensklektionerna. Studien har även gett mig en bild av hur lärare kan arbeta med förstaspråket på svensklektioner. Jag har fått en större förståelse för hur betydelsefullt förstaspråket är för elevernas andraspråksutveckling.

Det finns mycket intressanta områden som kan beforskas vidare gällande användandet av förstaspråket i syfte att utveckla andraspråket. Det hade varit intressant att genomföra större studier med observationer där det även finns möjlighet att följa elevernas progression i andraspråket. Det hade gett en klarare bild av vad som fungerar för andraspråkselever. I en större eller annan forskning hade man även kunnat forskat kring skolmiljön och hur den påverkar andraspråksutvecklingen. Har den stor inverkan eller inte?

En studie där andraspråkselever observeras och intervjuas hade också varit intressant. Det hade gett en bild av vad eleverna själva tycker hjälper dem i deras andraspråksutveckling. Är det något som passar dem bättre än det som redan görs?

Dessa studier är större och därmed även mer tidskrävande. Men som följd av dem hade vi fått mer kunskap om hur vi kan hjälpa andraspråkseleverna i deras utveckling av

svenska

språket.

Referenser

Avery, A. (2016), "At the bridging point: tutoring newly arrived students in Sweden", *International Journal of Inclusive Education*. Vol. 21, no. 4, pp 404 - 415. doi: 10.1080/13603116.2016.1197325

Conteh, J. (2018). "Translanguaging", *ELT Journal*, vol. 72, no. 4, pp. 445-447.

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. 1.Uppl., Stockholm: Natur & Kultur.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4. Uppl., Lund: Studentlitteratur.

Economou, C. (2015). "Reading Fiction in a Second-Language Classroom", *Education Inquiry*, vol. 6, no. 1, pp. 99 - 118.

Fielding, R. 2016. "Students' use of their plurilingual resources in Australian schools", *Language and Education*, vol. 30, no. 4, pp. 361-377.

Gibbons, P. (2018). *Stärk språket stärk lärandet: Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. 5. Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Guzman-Orth, D.A., Lopez, A.A. & Tolentino, F. 2019, "Exploring the Use of a Dual Language Assessment Task to Assess Young English Learners", *Language Assessment Quarterly*, vol. 16, no. 4-5, pp. 447-463.

Hornberger, N.H. & Link, H. 2012, "Translanguaging in Today's Classrooms: A Bilingual Lens", *Theory Into Practice: Rethinking Language Teaching and Learning in Multilingual Classrooms*, vol. 51, no. 4, pp. 239-247.

Hurst, E. and Mona, M. (2017) "“Translanguaging” as a Socially Just Pedagogy", *Education as Change*, 21(2), pp. 126–148. doi: 10.17159/1947-9417/2017/2015.

Jonsson, C. 2019, "'What is it called in Spanish?': Parallel Monolingualisms and

translingual classroom talk", *Classroom Discourse: Translanguaging Classroom Discourse*., vol. 10, no. 3-4, pp. 323-346

Lyngfelt, A. 2017, "Reading in your first and second language. On the use of prior knowledge when processing fictional texts at school", *Social Sciences and Education Research Review*, vol. 4, no. 2, pp. 78-99.

Moriarty, M. 2017, "Developing resources for translanguaging in minority language contexts: A case study of rapping in an Irish primary school", *Language, Culture and Curriculum: Support, transmission, education and target varieties in the Celtic languages*, vol. 30, no. 1, pp. 76-90.

Skolverket. (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 reviderad 2019*.

Skolinspektionen (2017). *Skolhuvudmännens mottagande av nyanlända elever i grundskolan*. Hämtad från skolinspektionens webbplats: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Rad-och-vagledning/nyanlanda-elever/>

Svensson, G. 2013, "Who owns the words", *Education Inquiry*, vol. 4, no. 2, pp. 278.

Säljö, R. (2016) Den lärande människan – teoretiska traditioner. I Lundgren, U.P., Säljö, R. & Liberg, C. (red.) *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. (3., [rev. och uppdaterade] utg.) Stockholm: Natur & kultur, ss. 251- 309.

Vetenskapsrådet (2012) *Flerspråkighet – en forskningsöversikt* Stockholm <http://www.vr.se/franvetenskapsradet/nyheter/nyhetsarkiv/nyheter2012/nyheter2012/flersprakighetenforskningsoversikt.5.7257118313b2995b0f21643.html> hämtad 20-04-17

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Zetterholm, E och Bergh Nestlog, E (2017). Elevtexter på flerspråkiga elevers olika språk. *Språk och norm : Rapport från ASLA:s symposium, Uppsala universitet 21–22 april 2016 : [Language and norms : Papers from the ASLA Symposium at Uppsala University 21-22 April, 2016]*. s. 178-186

<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1156919/FULLTEXT02.pdf> hämtad 20-04-02

Bilaga 1

Intervjufrågor examensarbete del 2

Uppvärmning:

1. Hur länge har du jobbat som lärare?
2. Vilken klass undervisar du nu?
3. Hur många elever är det i din klass nu?
4. Talar du andra språk än svenska?
5. Har du eller ni andraspråkelever just nu?
 - Om ja, hur många andraspråkselever har ni?

Frågeställning 1:

6. Hur ser du på flerspråkigheten som finns på skolan?
7. Hur ställer du dig till att eleverna får använda sitt förstaspråk i svenskundervisningen?
 - Hur stor vikt har förstaspråket i elevernas andraspråksutveckling?
 - Ska eleverna enbart använda det andraspråket?
 - Gynnar det andraspråkseleverna språkutveckling om de får använda både första- och andraspråk?

Frågeställning 2:

8. Vad anser du är viktigt för andraspråkselevernas språkutveckling?
9. Vilka möjligheter ges andraspråkseleverna att utveckla sitt andraspråk?
 - Vilka redskap används?
 - Görs anpassningar? Om ja, vilka?
 - Görs olika aktiviteter anpassade till dessa elever? Om ja, vilka?
10. Används olika hjälpmedel i svenskundervisningen? Om ja, vilka?
11. Drar ni nytta av andra lärare, såsom t.ex. modersmålslärare eller bibliotekarie? Om ja, på vilket sätt?
12. Talar du själv dina andraspråk i klassrummet med dessa elever?
13. Något mer som du vill lägga till?

Bilaga 2

Information om mitt examensarbete

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning som handlar om andraspråkselevs språkutveckling genom elevernas förstaspråk. Jag studerar till grundskollärare F-3 vid Högskolan Kristianstad och syftet med undersökningen är att bidra med kunskap om hur lärare på olika sätt kan främja elevernas andraspråsutveckling genom elevernas förstaspråk. Flerspråkighet och andraspråkselever är och har under en tid varit ett väldigt relevant ämne på skolorna runt om i landet då det är vanligt med barn ifrån andra länder med andra kulturer och med annat förstaspråk än svenska. Precis som läroplanen säger ska dessa elever bland annat ges möjligheter att utveckla svenska språket och det är detta som gör denna undersökning viktig.

Till denna undersökning har jag valt att använda mig av intervjuer som metod. På grund av rådande pandemi förstår jag att fysiska möten inte blir av, dock hoppas jag att telefonintervjuer går bra i dessa tider och att ni lärare ställer upp för att delta i en undersökning som är viktig för elevernas andraspråkutveckling. Jag har tänkt att intervjua totalt sex grundskollärare åk 1-3. Du blir tillfrågad eftersom du jobbar på en skola där det förekommer flerspråkighet och kan under de 5 senaste åren ha jobbat med andraspråkselever.

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst avbryta ditt deltagande i undersökningen. Väljer du att delta innebär det att vi vid ett tillfälle kommer att ha kontakt via telefon där jag kommer att ställa mina frågor och spela in samtalet. Jag kommer att spela in samtalet för att kunna gå igenom det vi har pratat om i efterhand. Det insamlade materialet kommer att hanteras konfidentiellt, det är endast jag som har tillgång till det och efter slutförd undersökning kommer detta material att tas bort. Undersökningen kommer att presenteras som en uppsats vid Högskolan Kristianstad och inga namn eller annan personinformation kommer till att användas i denna uppsats.

Kontaktinformation -

Namn:Donjeta.Ahmeti

Telefon:0728640747

E-post: donjeta.ahmeti0001@stud.hkr.se